

REDACȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2 an fl. 5; pe 1/4 de an fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

scrieri de Duminecă pe
an fl. 2.—

pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

Arad, Str. Aulich (Adam)

INERGIUM

se pot găsi în...
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și în urmă
de 30 cr. de fiecare...

Acțiunile abonamentelor ca și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

SE IMPUNE...

(*) Dualismul există numai *de facto*; *de jure* s'a dus de mult. Ear' că să mai recâștige forma legală, pe zi ce trece speranțele scad. În Austria atât elementul german opozant, cât și Slavii guvernamentali, nu mai fac nici o taină din prea puțină dragoste ce au față de renoirea dualismului. Și dacă incurcăturile nu au luat o formă mai violentă, e numai pentru că partidele — în ambele jumătăți ale monarhiei — țin să nu tulbure jubileul M. S. Monarhului, care a fost El greu încercat indestul și de alături.

Situația aceasta, natural, că place guvernului unguresc. Își și caută să o exploateze atât în sus cât și în jos. În sus să stoarcă concesiuni, ear' în jos să înăbușe firile mai resvrătite.

La Curte baronul Bánffy zice: Dieta Ungariei stă la dispoziția mea, ear' eu mă conformez dorințelor M. Sale... Nu uită să adauge însă: Dar' trebuie să presint și eu națiunii reformele cerute de spiritul public și al veacului.

Se înțelege, în realitate la toate proiectele de legi ce s'au întocmit și s'au votat, a domnit spiritul sovietic!

Ear' în jos, Bánffy domolește „patrioții” spunându-le: Fi-ți cu minte și îngăduitori... Dincolo nu este încă rânduială și nu trebuie să creăm Co-roanei greutateți...

Așa se explică, de ce kossuthistii celbațoi s'au mai domolit și ei! Fac gură cel mult prin ziare, dar' prin cercurile lor electorale e pace. Le vine și lor la socoteală politica aceasta. Lupta violentă și continuă cere jertfe, ear' dându-se după păr ajung la... concesiuni de drum de fer, tantieme la bancă și alte favoruri.

Vorba e că ce facem noi, naționalistii, în această situație?

Hotărit că dualismul nu ne-a prea proccpsit. Din contră: a fost o perdea sub care stăpânitorii — și aici și dincolo de Leitha — au împilat majoritatea cetățenilor monarhiei, pe naționalitățile cari nu voiau să-și subscrie osânda de moarte spunându-se heghemoniei nemțești și ungurești.

N'avem să regretăm deci dacă dualismul se va duce. Se impune chiar, ca o înaltă datorie, ca în situația aceasta să ne spunem și noi cuvântul. Naționalitățile de peste Leitha de un an de zile s'agită într'una împotriva dualismului. Toate și-au exprimat convingerea că Ungurii prea au fost și sunt favorizați de dualism.

Noi să tăcem?

Cine tace, consimte! Și noi nu putem să consimțim la nici un fel de aranjament politic în care Ungurilor să li-se dea importanță mai mare de cât merită.

Eată de ce comitetul naționalităților ar trebui să dea semne de viață.

Dacă n'ar fi decât pentru a-și spune părerea în fața situației ac-

tuale, și totuși un congres al naționalităților ar fi de mare necesitate.

De 3 ani de zile comitetul naționalităților n'a dat semne de viață prin nici o acțiune, deși cei dela „organul autorizat” promisera marea cu sarea.

Ar fi timpul suprem, ca cei din comitet să se gândească la convocarea unui congres. Altminteri se va dovedi că alianța naționalităților e tot numai platonice și nu se mai manifestă decât cel mult prin articole de ziare! Numai cu articole de ziare însă nici o cauză n'a putut ajunge la isbândă. Durerile trebuie spuse cu groiu viu, altfel nu se aud. Drepturile trebuie cerute cu glas tare și în adunări populate.

Altfel cine să te asculte? Cuvintele moarte ale tiparului n'au greutatea cuvântului vibrant.

Ne facem datoria a semna dorința aceasta, fiind siguri că întregii obște române i-s'a urit cu atâta trăgăneală și neactivitate. Trăim par'că numai într'un tîrg de vorbe, ear' nu observăm pe nicăiri mișcarea ce ar trebui să se producă în mijlocul a trei națiuni zilnic lovite și batjocorite!

„Chestiunea Strossmayer”. Pe drumul spre scaldă Rohici marele naționalist-episcop al Croaților, adorat de neamul seu și estimat atât de mult în întreaga lume tocmai fiindcă la dînsul iubirea de neam covârșește toate celelalte porniri sufletești și ale inimii, se oprise în Zagreb și făcuse vizită banului Khuen-Héderváry, la care a stat, se zisese, vreme mai îndelungată.

De atunci foile maghiare și cele oficioase mai în fiecare zi aduc câte o știre mai mult sau mai puțin sensațională din tainele acestei întrevăderi între doi „dușmani neîmpăcați” de până acum; descoper planuri, comploturi, și fac combinații. Ba guvernul însuși prin „P. Lloyd” a advertisat pe Banul, să nu caute apropiere cu opoziția croată, căci, zice, „ar fi sinucidere politică, dacă ar pacta cu dușmanii necredincioși și neîncetați ai statului ungar”.

Eată cum s'a dezvoltat „chestiunea Strossmayer”, zice Magyarország, fălindu-se că el „a rupt vîslul jos de pe prietinia încheiată între Banul și episcopul din Djakovár”.

Din Zagreb i-se scrie acum foaiei independente, că Strossmayer ar fi zis, că „partidul lui este gata a intra chiar în partidul guvernamental (croat), dacă Banul va cere independința de Ungarița afanțelor croate”.

La ori-ce cas, zice corespondentul, s'a întemplat o apropiere între Banul și partidul lui Strossmayer, și apoi continuă:

„La aceasta se mai adaugă și aceea, că în Croația fiecare om, care politisează, visează de o Croație mare, pe basa dreptului public croat și nimeni nu este prietin al ideii de stat maghiar. Intre astfel de împrejurări nu este mirare, dacă Banul caută în acea partidă, care este cea mai puternică, de opoziția căreia se teme și se poate temea mai mult decât de ori-și-care altă partidă”.

Creapă așadar' de ziua pretutindeni, dar' creapă și zidurile putrede ale „ideii” celei caraghioase și criminale.

Să-i dăm și noi lovitură baracei! Căci cu cât vom conlucra la dărîmarea ei mai puțin, cu atât ne va fi mai mică răsplată.

D'ale „orisei cu Goluchowsky”.

Notița publicată în „ziarul antisemit din Viena” — acuma știm, că este „Deutsches

Volksblatt” — în foaia de seară dela 18 c., sună astfel:

„In cercurile politice bine informate de aici se svonește, că ministrul de externe, coatele Goluchowsky va demisiona în curînd. La această hotărire ministrul a ajuns prin dorul de liniște, care s'a manifestat la d-sa după campania nefericită pentru el din primăvara trecută în ale politice externe austriace. Procedat'a oare oficiul extern din Viena în afacerea penibilă cu principele Muntenegrului, în mod de sine stătător, ori a fost atras în cursă prin intrigă — căci se știe, că a început cu falsificatul publicat întâia-oară în „Pester Lloyd” — nu se poate spune hotărit, dar' presupunerea aceasta este foarte verosimilă.

„Se vorbește deja cu siguranță și despre urmașul contelui Goluchowski: este domnul Kállay. Acesta se află în Pesta, unde ține sfături confidențiale cu cercurile hotărtoare d'acolo, cu cari caută a se înțelege pentru cazul că va fi numit urmașul contelui Goluchowski. Deoarece ce pertractările privitoare la urmașul lui Kállay (ca ministru comun de finanțe și ca administratorul suprem, poreclit și „vice-rege” al Bosniei. R. „Tr. P.”), nu sunt încă isprăvite și după toate probabilitățile vor mai ține cîtva timp încă, fiind-că pentru postul de ministru comun al finanțelor este propus un șir întreg de persoane, — schimbarea în persoana conducătoare a ministerului afacerilor externe, precum și totdeodată în aceea a ministerului comun de finanțe, se va întempla numai în luna Septemvrie”.

„Magyarország” dela 21 are următoarea notiță:

„Astăzi a sosit din Viena știrea despre retragerea lui Döczy Lajos. După această știre Döczy, șeful secțiunii pentru presă în ministerul de externe, va fi „scutit” (ce expresie fină! R. „Trib. Pop.”) de conducerea secțiunii acesteia, căci se zice, că el a pricinuit conflictul care isbucise între organul ministerial de externe, „Fremdenblatt”, și între foaia oficială din Tetinie, „Glas TERNAGORJA”, cu privilegiul vitei în Londra a principelui din Muntenegru. Căci a eșit la iveală, că ceea-ce a insinuat „Fremdenblatt” despre foaia din Tetinie, n'a apărut nici odată în coloanele acestui ziar. Explicațiunile ce au urmat din acest incident au dus acolo, că Döczy nu mai poate rămânea în fruntea secțiunii pentru publicitate”.

Până astăzi, 22 c., nu s'a publicat nici un fel de de desmintire a uneia sau alteia dintre aceste două știri despre demisionare. Textul celei dintăiu, din „D. Volksblatt”, ar confirma și mai mult părerea noastră, că este o intrigă din partea Ungurilor la mijloc; pe când cea din „Magyarország” ar arăta, că intriga sa ivit și ca instrumentul ei, Döczy, jidanul binecunoscut, este desvêlit, prins cu ocaz mică și că va ispăși el uneltirea țesută pe basa așa de largă și fină contra șefului seu.

Până una alta așteptăm.

Panama aradană.

(cea mică de 95.000 fl.)

În procesul furtului de 95.000 fl. în decursul zilei de 20 și 21 l. c. s'a continuat tot cu ascultarea martorilor. Poziția lui Scheinberger devine din cei în ce mai critică. Martorii cari spun adevărul se sporesc mereu. Martorul Wittman Károly, fost ospătar în Arad, își aduce aminte cum Scheinberger, în 1892, în una din serile lunei Octombrie a arătat în ospătaria sa 20 bancnote nou-nouțe de câte 1000 fl.

La înfățișare, Scheinberger tăgăduiește. Alt martor, Lövy Náci, cafegiu, a convenit cu Scheinberger, tot în herăria lui Wittmann, unde l'a baijocorit cu cuvintele: „Auzi Náci, cafelele ca a ta cumpăr eu

20.” — Apoi i-a povestit Scheinberger, că sotia sa la moarte i-a deslegat de pe foale un pachet mare cu bancnote înboțite, încât 3 zile le-a căleat cu ferul, ca să le îndrepte și neteziască. Lövy recunoaște mai departe, că Bács i s'a plâns, că nu capătă banii dela Scheinberger, și de-l mai ține mult cu minciuna, îl închide și pe el, și pe fică-sa Etelea.

Infățișarea lui Lövy cu Bács, consună. Scheinberger, firește, neagă.

Au urmat apoi mai mulți martori, cari au fasonat mai ales cu privire la starea materială proprie a lui Scheinberger, — cari apoi toți au fost puși la jurământ.

Am scos la iveală de mai multe-ori, că între „Aradi Közlöny” și „Arad és Vidéke” nu este altă deosebire de principii, decât aceea, că cea dintăiu este pe față guvernamentală, slujește stăpânirea fără perdea, pe când cealaltă o face cu perdea, purtând masca independismului Kossuth-jidănesc. Obștea cea mare patriotică nu-și dă seamă de această armonie în deosebirea de principii, ce există între cele două fițiuce, pe când pișicherii comitatului, învîrtitorii roatelor și roțițelor, precum și jidănimea întreagă știu bine rostul deosebirii, jucându și mendrele, aruncând prav în ochii mulțimii, înșelându-o, ear' pe sine ajutorându-se reciproc...

În această ordine de idei și din aceste considerații, ambele foi ascund, năbuesc nu spun fapte și împregiurări, nu numai de acelea, despre cari ele au cunoștință, ear' alții nu, dar' și astfel de lucruri, cari au fost desvêliti în public, înaintea tribunalului. Am arătat într'unul din numerii precedenți, cum ambele foi dela începutul pertractării în afacerea Bács-Scheinberger se înțelesesă perfect a nu pomeni aproape nimic de numele și rolul ce-l joacă apărătorul român a trei dintre acușati, dl Dr. St. Pop, pe când tot orașul și tot publicul care asistă la pertractări, recunosc pe față, că avocatul român nu numai este cel mai conștiențios dintre ț și factorii pertractării, dar' că tocmai el, prin întrebările și alte întreveneri ce le face la ceialalți factori, membrii tribunalului însuși, procurorul, colegii lui în apărare apoi acușati și martori, contribuie mai mult decât ori-și-care alt factor, la serioșitatea și importanța pertractării, la descoperirea adevărului despre tot și toți, la stabilirea răspunsibilității pentru fiecare.

Atât din considerații de invidie ce se poate observa foarte bine în toată ținuta „colegilor” sei jidani, cât și din ura contra „agitatorului valach” în sfîrșit din considerații de „ordine mai înaltă”, față cu reprezentanții sistemului, foile locale, zicem, retac multe—multe din cele-ce se spun la pertractarea afacerii: Panama cea mică cu 95.000 fl.

Astfel spre pildă, la somarea din partea dlui avocat Dr. St. Pop despre cum se administreaă pe la noi averile publice și se practică terorismul șefilor, D-sa s'a exprimat despre un anumit agreeat al clicei guvernamentale, cu numele Benză, în următorul mod:

„A fost volnic până la indignare și a cerut dela funcționarii subalterni, ca încălcînd îndrumările primite, să asculte orbește”.

Despre un factor al pertractării, Arányi Béla, jidov îngâmfat, care, fiind funcționar la ministerul de justiție, face la pertractare figura de expert, anume trimis, dl Pop a rostit judecata următoare:

„Arányi Béla nu numai că a fost volnic până la indignare, dar' procedera lui a fost așa încât să facă să „fi clocească sângele în vine (vérlázító eljárása), ear' pe funcționarii mai mici îi amenința cu nimicire”.

La pertractarea dela 15 Iulie s'a petrecut un incident extrem de important și caracteristic, pe care atât foile din loc l-au rătăcut, cât și însuși *protocolul ședinței, precum aflăm din isvor sigur*. Este anume faziunea ce a făcut-o un funcționar cinstit subaltern dela percepția dărilor, *Abuffy Gyula*, care chemat ca martor, a zis următoarele:

„In anul 1888 am câștigat convingerea ca privilegiul controlării jurnalului economiei dela Pectea, că 3945 fl. 03 au fost defraudați prin oficiul de dare in Arad. Imediat am luat la mine jurnalul, m'am dus la directorul Végh Aurel, aducându-i casul la cunoștință, expunând că s'a săvârșit o defraudare. Directorul indignat, m'a măsurat dela creștet până la tălpi și a zis, că poate nu-mi cumpănesc greutatea cuvintelor mele, la ce eu am rețut din nou tristul fapt. Directorul a luat apoi jurnalul la sine, o jumătate de ceas s'a cutremurat clădirea, ear' in fiecare colț al ei se șoptea despre cazul senzational. După o jumătate de ceas directorul a venit la mine, m'a liniștit, că toate s'au rânduie, ear' spre mai mare liniștire a mea, și aceea a zis, că a comunicat casul și consilierului ministerial *Behér Miklós*, care era atunci aici.

„Urmarea hotărâții mele pașiri a fost, că ani de zile am trebuit să sufer numele de denunciant și disprețul superiorilor mei”.

Faziunea aceasta a dlui *Abuffy* a avut efectul uni trăsnet asupra tuturor: membrii tribunalului, apărătorii, procurorul și publicul. Cei cu musca pe căciulă, sau cocoliștorii oficiali, oficioși, sau fără această marcă, au rămas parte consternați, parte furioși pe cutezătorul slujbaş, care, umilit și disprețuit de superiorii sei, a avut curajul nespus de mare in ziua de azi, de a spune adevărul chiar și înaintea tribunalului. Ceialaltii, negăstestecați ori neinteresați in *Panama-pungășie*, iubiau cu fețe înveselite, admirau ca nimere cutezanța funcționarului cinstit și îl felicitau cel puțin cu ochii, dacă nu puteau altel. Amândoi însă și cam ziceau in taină, că și-a stricat cariera. S'a găsit va să zică, totuși un om cinstit in sistemul cel putred, un „umilit și ofensat” — vorba lui Dostoievski — care a zis adevărul.

Panama cea mare aradană.

S'a constatat, că defraudantul *Krivány* trebuie că a știut totdeauna înainte când se vor ține scotrările din partea șefilor comitatului la cassa orfanală. El adevărat deja din anul 1891 începuse a amaneta hârtiile

de valoare din lăsamântul *Almay*, dar' pe scotrare totdeauna le scootea și le pune la loc.

Este constatat că din 1894 incoace de 2—3-ori pe an amaneta și rescumpăra valori de 20—40 mii florini din hârtiile menționate și știe-l Dzeu de unde, dar' totdeauna avea bani să le scoată din zălog.

Se vede însă că viața desfrântă și costisitoare ce a dus-o *Krivány* sir de ani a avut de urmare că și-a păpat întreagă averea nevastei, și atunci apoi n'a mai avut bani să scoată amanetele. Abia in anul trecut s'a întemplat deci, că el să nu mai fie in stare a pune hârtiile la loc.

Se supune acum scotrării, cu un curajiu demn de un hoț celebru, far' de a avea hârtiile in cassă.

Și ce noroc!

Nime nu caută de hârtii, și *Krivány* primește falos protocolul subscris, in care se constată că diusul a păstrat averea orfanilor cu credință.

Așa s'a întemplat și acum in 2 Iulie când plecă din Arad sub pretext că merge in concediu spre a-și griji de sănătate. Nenoroșul de președinte al sedrii orfanale a făcut scotrarea și predarea cassei pe capodul cum o făceau fișpanul și vicefișpanul cu comisiile lor, a numărat banii pân' la cruceri, dar' de hârtiile de valoare n'a căutat, in credința că in cassa separată, in care se păstrau acele, nime fără de cheia a 3a—ce era la el, n'a putut intra.

Krivány in Lipova. Nainte a de pleca in lume, *Krivány* s'a dus la Lipova să-și petreacă una bună in societatea cuminatului sau Purman, intre zidurile orașului in care s'a născut. Părinții lui *Krivány* locuiau adevărat nainte de a-l aduce el la sine in Arad, in Lipova, unde tată sau ducea meseria de pantofar, trăind in mare miserie.

In noaptea de 2 Iulie s'au golit la ospetăria Arhiducele Iosif o seamă de butelii cu șampanie, și se svonește, că *Krivány* ar fi ridicat de repetite-ori pocălul pentru „*Gyula băcsi*” cel cu ochi și totuși orb.

Scotrările prevestite lui Krivány. Din faptul că *Krivány* a știut totdeauna înainte despre scotrări, cari trebuiau să se facă ca de surprisă, — rezultă, că in giurul vicecomitelui a trebuit să aibă pe cineva, care să-l fi avisat totdeauna despre scotrarea proiectată.

Vicecomitele trebuia să comunice planul său d'a scotra cassa cu protoesactorul comitatens *Schweger*, având a efectul censurarea chiar in sensul legii, cu intervenția acestuia, ca expert — controlor. Este întrebare, că mai putu'ta afla acum și altcineva încă despre pregătirile de scotrare, ca să aviseze pe *Krivány*, ori ba? In aceasta di-

recție ar trebui pusă la cale o cercetare strictă.

Comisiunea disciplinară. Comisiunea administrativă a delegat 3 membri din sinul ei pentru efectuarea cercetării disciplinare prealabile, ordinate contra funcționarilor inculpați cu omisia in oficiu. Membrii acestei comisii sunt dnii: *Nachtnabel*, alterego ul fișpanului *Fabián*, Baron Lud. *Solymosi* și Ican *Beleş* deputat in tabăra lui *Bánffy*. — Faptul, că dintre bărbații opoșionali nime nu s'a admis in aceasta comisie, vorbește de sine. Voesc adevărat să cerceteze treaba ei între ei.

Inzadar însă toate, afacerea va trebui să ajungă pe tapet și in sala congregației, și din presemne judecând o să petrecem atunci atari scene viforoase, cari nesmintit că vor da altă direcțiune întregii afaceri.

Vicecomitele tot nu abizec. Zi de zi se desvêlesc amănunte, cari ilustrează tot mai plastic inensa uriașă a vicecomitelui, cu care a implinit sau mai bine zis a omisit implinirea controlului impusă lui prin lege. Și totuși vicecomitele *Szathmári* au abizec, deși toată lumea așa credea, că de aceea nu l'au suspins și pe diusul, ca să-i dea modul de a se retrage cu mai puțină rușine.

Așa se vede, că atât de mult s'a îndrăgît in putere, încât de fel nu se poate despărți de ea.

Cu toate acestea *Păncotanii*, cari îl cunosc pe „*Gyula băcsi*” de pe când era încă „*Gyuluska*”, iau ca pe sigur că in scurt timp o să i poată da serenadă cu cântarea

„Fost ai lele-o ce ai, fost,

Vedem acum că ești...!”

Răspunderea materială. Dacă guvernul ar vrè să fie energie și drept, nici fișpanul n'ar pute să scape teafăr cu averea de sub răspunderea materială pentru cele 269 mii defraudate. Și nici acei membri ai comisiei scaunale „*számonkérő szék*”, cari aveau să facă din încredințarea congregației scotrarea caselor, dar' au făcut-o numai superficial și așa n'au dat de fraudă lui *Krivány*, pe care atât de ușor o puteau descoperi, dacă își implineau datorița cu conștiință.

Deoarece însă slabe prospecte avem, că guvernul să pună și pe fișpanul său in rând cu ceialaltii vinovați in omisie, putem lua ca pe sigur, că numai vicecomitele, apoi președintele sedrii orfanale *Pecican*, controlorul *Barbu* și contabilul *Hanacsek* vor fi trași la răspundere materială pentru dauna.

Intre acestia sermanul *Efrem Barbu* perde mai mult, pentru că tot ce a moștenit dela părinții sei și a câștigat cu muncă cinstită.

Pecican n'are avere, de unde să-și fie putut câștiga avere acest oficiant puritan,

pentru că din salariul cel mic ce l'a avut până au, când ajuns de președinte, ca greu a ajuns să poată subsista cinstit.

Hanacsek, contabilul, asemenea n'are nici o avere.

Cu vicecomitele stăm așa, că ar putea să aibă frumoasă avere, fiindcă tată său, fostul notariu in *Păncota*, a câștigat cu ușorul vr'o 20—24 pătrare de pământ, apoi vii, casă și deasupra frumoși bani. Cu toate acestea averea mobilă ce stă pe numele vicecomitelui *Szathmári* e de tot neînsemnată la preț, ear' la averea soției sale nu se poate ținde.

Astfel apoi putem profeti, că din răspunderea materială puțin o să se restituie a contodaunei, și cel puțin 200—220 mii fl. vor trebui adunați prin arune pe contribuții comitatului, și încă grabnic adunați, pentru-că *Almay Olivér* își cere banii.

NOUTAȚI

Arad, 23 Iulie n. 1888.

Încă 45.000 fl. defraudați! Ieri lăzdu după-ameazi comisia de scotrare a găsit că lipsește din cassa de depuneri a sedrii orfanale încă o sumă de 45.000 fl. furată in bani gata, nu in hârtii de valoare.

Această nouă descoperire a produs cea mai mare senzație, căci defraudarea nu s'a făcut prin furtășag de-adreptal, ci prin falsificarea extractelor din cartea principală, adnotate la socotele, in care cas nu se poate ști cât de mari sunt sumele ce lipsește, și că afară de *Kriványi* cine este încă răspunsabil pentru extractele false?

Se lapadă de „patrioți.” *„Aradú Közlöny”* dela 21 c., vorbind la locul prim despre deruta morală a societății maghiare, provocată de cele două paname aradane, cum cum se lapadă de „stilpii societății patriotice” și eroii ambelor paname:

„Locuitorii aradan are datorința (subliniat de „A. K.”) a ști caaa-ce vede inaintea ochilor sei, anume că eroii triști ai defraudărilor sunt niște slujbași mici de obârșie străină (*idegen szülötésű*), cari nici n'au fost părți integrante ale societății din loc.

Un grup d'al lor a fost o societate de bețivi ce se aduna in jurul mesii, asupra căreia la timpul seu fiecare arăta cu degetul, ear' al doil a un om ciudat (*különcz*), care cheltea peste paterile sale, suferia de mânia risipi și pe care de mult încă lumea îl privia cu ochii suspecti”.

Și totuși anul din stăpânii fițului, vicecomitatului, întocmai ca jidanul din Moldova: „n'a știut și n'a văzut nimic, nici n'a trecut p'acolo”.

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI”

De altă fire.

Foarte adese-ori îmi place să dau câte o raită prin satele învecinate, căci e așa de plăcut să admir natura in toată a ei frumșeță, e așa de răcoritor aierul dimineții, așa de frumoasă e cântarea pasărilor.

Când mă cupriade dorul de călătorie pornesc fără nici un rost, fără nici o țintă, cu capul buimăcit de mii de gânduri și planuri, care de care mai nerealisabile. Ear' când simt că mă ostenește, atunci mă așez la umbra deasă a câte unui goronștufoș, și dacă am ceva de ale mâncării, m'ânuieșcă mângându-mă cu adevărul, că foamea e cel mai bun bucătar.

Tot așa făcuii mai zilele trecute. După-ce mă sculaiu, aruncau hainele pe mine, și eu băta în mână o luaiu încătrău mă duceau picioarele. Așa am ajuns in satul *Sărăceni*.

Era Duminecă și oam nii, fiind-că era zi de sârbătoare, ca de obicei se întelnică cu toții in cărciuma jidanului. M'am dus și eu acolo, ca să mă odihnesc puțin, și ca să mi pot așterne privirea mai de aproape la cei jani și june, cari jucau de scoteau tot pravul din pământ.

La masă unde am luat loc mai era un

țeran din *Sărăceni* care se vedea mai dichisit, ceca-ce da să înțeleg, că era unul dintre cei mai de frunte in sat.

Chiemând cărciumarul, i-am cerut ceva de ale gurei și o sticlă de bere. Omul meu de alături deasemenea luă vorba și zise cărciumarului.

— Adă, domnule, încă o fele, să-mi mai înec năcazul, căci și așa, astă lume nu-i a mea, ceeaaltă tot așa.

Cărciumarul puse mâna pe sticla cea goală, o umplu degrabă cu rachiu și i-o puse pe masă.

— Asia-i a doua fele, i-o „loitră” nu-i așa Domle?

— A doua până acum! întări jidanul, — Las' să fie și să mai vie. Ion bea, Ion muncește, las' să bea, că el plătește.

Și bădea Ion ghiolcâni odată scotând un oftat, se vede, că de plăcere, după care își netezi mustețele cu dosul mâinii.

De unde pân'aci nu-mi prinsesem vorba, acum mă apropiau de țeran, căci îl vedeam a fi mare meșteșugar de vorbă.

— După cum oblicesc eu, D-Voastră, pe aici vă țineți cam de măsurile cele vechi.

— Păi, ce s'zici, din moși-strămoși ne-am pomenitărăm cu măsurile astea, nu-i vorbă is și mai bătrâne și mai sănătoase de cât cioplițoarele astea noue. Deși înenții cam bagă

frica in pielea jidanului, dar' el ține cu noi ăștia care-i suntem profitile și ne dă să bem cu măsurile de cari s'au folosit părinții și moși de strămoși, căci ei încă-or fi beut, poate mai dihai decât cum bem noi.

— De beut, vor fi beut. — replicaiu eu — dar' nu vor fi beut atata cât vèd, că beți D-Voastră.

— Aș! Vez'mă s' cu mēstacâni in cap și nu-s. de azi de ieri, bătrânii nostri, moșii și strămoșii nostri, și neam de neamul *Sărăcencilor* au beut rachiu, așa încât și noi l'am moștenit odorul ăsta, de mai bin' mănecăm nesărat decât să ne lipsim de oțărșoară de rachiu.

— Asta — puseu eu vorba — nu-i prea frumos Ș'ași mai avè o vorbă, nene dragă!

— Cu drag te ascult, domnișorule!

— Nu știu auzit-ai sau ba, dar' de o vreme încoace in toate părțile unde e nație de a noastră, căci și eu sunt Român, se cam lucră intru întemeierea tovărășiiilor de cumpătare.

— Aha — se amestecă țeranul nostru, — am auzit și eu de ele, in satul vecin *Sași* încă au o astfel de tovărășie.

— Ei bine, oamenii cari intră intr'o astfel de însoțire se legătuose, dar' nu numai așa, ca să nu se țină, ci știi coala, cu mâniile pe cruce chemând de mărturie pe

Dumnezeu, că nu vor mai bea. Așa să faceți și D-Voastră.

— E drept, reluă firul vorbei, ru fără adevăr este, că aceia cari se legătuiesc, fac bine, că nu vor să mai beie. Am fost, — acum fiind-că ne-am apucat de vorbă, să-ți spuiau, — am fost Duminecă, înainte de sfintele sârbători ale Paștilor, aci peșta deal in satul X. Oamenii tocmai eșiau dela biserică și fiecare se ducea acasă după eșirea din s. biserică, dar' in cărcimă nimenia nu se băga.

— Li-e ușor lor, noi însă suntem de alta pânură, avem altă fire, altă natură, alte obiceiuri, mă înțelegi D-Ta.

Find-că aduci astfel vorba, apoi îți spun nene, că nu te înțeleg, și adevărul! să-ți vorbesc, nici nu-mi prea dau osteneala, ca să te înțeleg. D-ta înțelegi mai bine ca mine, și bine știi, că dacă astăzi leși in cărcimă zlotul, mâne earăși zlotul, poimâne tot așa, și dincolo de poimâne earăși, apoi unde ajungi?

— Așa e firea noastră, domnișorule, vorba ăluia, năravu din fire n'are lecuire.

— Ia n'are, la naiba! Eu am văzut eate in cari se aflau astfel de însoțiri de cumpătare. Oamenii s'au legătuut între sine, că nu vor mai bea. Zis și făcut! Bani câștigați din cruntă sudoarea frunții îi puneau

De ce? Pentru-că hoții de azi sunt pa-

Căsătorie. Cl. Dr. Traian Sincui, candi-

„O poveste ridicolă.“ Nu ne-am înșelat

O întreprindere ziaristică de reoman-

„Fidani în ziaristică. O foaie din Viena

Cele mai bogate femei din lume. — Eată

primădă și colo, la iarnă, unde nu mi-se

— Hm! — se miră țeranul — și apoi,

— Inceputul cu inceputul se dedă, nene,

— Eh! părinții noștri au beut, moșii tot

Reginri, 19 Maiu. Mănișor.

redett-Contts, d-na Barrison, mis Mary Garet

„Arad—halad“. Cu aceasta frasă ne

„Cu musca pe căciulă.“ — Intr'o biserică

Un morar, cetățean a trei state deodată

Răspunsuri. Nația earăși e în primejdie,

Și eată cum. Tipografia „Trib. Pop“ ca

Și în această privință ne pune „Tribuna“

Aceste aiurări dovedesc că în creerii

Petrecere. Tinerimea română din Apateu

Logodnă. Dl Adrian Puticiu, inv. gr.-ort.

Necrolog. Primum spre publicare urmă-

Cartea cea mai mică din lume a scos-o de-

Medic român în Karlsbad. Med. Univ.

Ord. din 1 April -1. Octomvrie dela oarele

Păziți-vă sănătatea! Tuturor celor-ce su-

Se pot căpeta de-adreptul sau prin postă

Dr. Sterie N. Ciuren. X Pelikangasse

ULTIME ȘTIRI

Răsboiul.

Londra, 22 Iulie. Din Manila se telegra-

Spaniolii sunt tot mai mult strimțorați; ei

Bulgaria-regat.

Sofia, 22 Iulie. Dela călătoria pă-

Luând în considerare deci, că prin-

A treia panamă

Era p'aci-p'aci să isbucnească în

Piața.

Table with 2 columns: Arad, B.-Pesta. Rows include Grâu vechi, nou, Cucuruz, Orz, Săcară, Ověz.

Cursul pieții din Arad.

Table with 2 columns: Arad, B.-Pesta. Rows include Hartie-monetă română, Liro turcești, Imperiali, Ruble rusești, Galbeni, Napoleon-d'ori, 100 Marco germano, Livre sterling.

Învităre la abonament

Decshidem prin aceasta abonament pe

„TRIBUNA POPORULUI“

Condițiunile de abonament, însemnate

În Monarchie:

Table with 2 columns: Price, Unit. Rows include Pe un an, Pe 1/2 an, Pe 1/4 an, Pe o lună.

Pentru România și străinătate

Pe un an franci 40 -

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI.“

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.

Redactor responsabil Ioan Russu Șirianu.

Licitațiune minuendă.

Comitetul parochial gr. ort. rom. din Șoborșin prin aceasta aduce la cunoștință, că pentru predarea lucrărilor de edificare a bisericii gr.-ort. rom. din Șoborșin se va ține licitațiune minuendă verbală publică împreună cu oferte închise și sigilate, în 31 Iulie 1898 n. la 10 ore a. m. în localitatea oficiului parochial din Șoborșin.

Planul și preliminarul de spese se pot vedea la oficiul parochial gr.-ort. rom din Șoborșin și în cancelaria Ven. Consistoriu din Arad.

Suma preliminată e de 9051 fl. 34.

Numai acei reflectanți pot lua parte la licitațiunea cari anterior au depus la epitropia parochială, cauția de 10% după suma preliminată adică 905 fl. 13 cr. în bani gata sau în hârtie de valoare legale.

Comitetul parochial în tot cazul își rezervă dreptul — fără considerare la preț — a preda lucrul la acel întreprinzător în care are mai mare garanție.

195 1—1

A v i s

Un văduv de 46 ani, în serviciul erarial cu salariu anual de 360 fl. cu drept de pensiuie, avere proprie la 3—4 mii floreni ce aduce venit anual de 360 fl. Își caută o femeie de soție în etate de 30—35 ani, avere nu se cere. să fie însă din casă bună, cu cunoștințe despre conducerea economiei de casă.

196 1—1

Doritoarele se-și trimită ofertul urmat de posă în plic sigilat la Administrația foi, de unde se va trimite intact la destinație.

Bibliografie.

„Manual complet de Agricultură rațională.” de *Dr. George Mucor*, profesor de agricultură la școala centrală de agricultură de la Ferăstrău și la Seminarul Nifon Mitropolitul, pentru usul școalelor speciale secundare și superioare de agricultură, Seminarilor, școale normale, studii particulare și de consultat pentru agricultorii practici.

Cartea a fost aprobată de Ministerul Agriculturii, Comerțului, Industriei și Domeniilor, și subvenționată de Asociațiunea transilvană pentru literatură română și cultura poporului român din Sibiu, de Reuniunea agricolă a comitatului Făgăraș, și numeroase alte societăți științifice și economice.

Lucrarea cuprinde 4 părți:

Partea I. Agrologia sau agricultura generală — 33 coale de tipariu având 217 figuri intercalate în text. Costă 5 coroane sau 7 lei.

Partea II. Fitotehnia sau cultura specială a plantelor, împreună cu Fânatele și pășunile — 38 coale de tipariu cu 202 figuri în text, costă 10 lei sau 8 coroane.

Partea a III. Zootehnia sau cultura vitelor, împreună cu nutrițiunea vitelor, industria lăptărilor și cunoașterea lânii, peste 30 coale de tipariu, cu vr'o 200 figuri în text, diferite rase și specii de vite domestice copiate rase și specii de vite domestice copiate după natură, (Se adăugă sub tipariu și va apărea până la finele anului) costă 10 lei sau 8 coroane.

Partea a IV. Economia rurală (va apărea mai târziu).

Cartea este în 4 volume mari deosebite, formând însă un singur tot și cuprinzând tot ceea ce privește agricultura, atât din punct de vedere științific, cât și practic, este scrisă într'un limbaj ușor, popular, cu terminii culeși din însuși graiul poporului agricultor. Ea se deosebește în mod

esențial de produsele literare similare, apărute până acum în limba română, prin varietatea și cuprinsul ei, căci este cea dintâi carte de specialitate care în concurență cu cele mai bune lucrări germane și franceze. Toate societățile literare naționale și Revistele de specialitate au recunoscut unanim valoarea ei.

Ea umple un mare gol în literatura română de specialitate și n'ar trebui să lipsească de pe masa nici unui agricultor practic, mare și mic, cum nici din Biblioteca școlară și ale Reuniunilor culturale și economice. Prețul, față cu sacrificiile făcute de autor în adunarea materialului și munca depusă, este moderat.

„Treizeci de ani de domnie ai Regelui Carol I. Cuvântări și acte. Vol. I. 1886—1880. Volumul I. 1881—1896. Edițiunea academiei Române. București 1897.

„Biblioteca Noastră” de sub direcțiunea dlui Enea Hodoș profesor în Caransebeș apare în fiecare lună.

Numerele apărute până acum sunt: Nr. 1. S. Secula, „Realități și Visări”, novelete. — Nr. 2. Iosif Bălan, „Jancu de Hunyad”, cerc. istorică. — Nr. 3. și 4. G. Coșbuc, „Versuri și Proză”. — Nr. 5. Gr. Alexandrescu, „Fabule alese”. — Nr. 6. N. Macoviteanu, „Dela Sate”, piesă teatrală. — Nr. 7. Zotti Hodoș, „Intocmai!” comedie. Nr. 8—9 O. G. Lecca, „Istoria Țiganilor”. Nr. 10 E. Hodoș, „Convorbiri pedagogice”. Nr. 11—12 E. Hodoș, „Cântece Bănățene”, cu un răspuns profesorului Dr. G. Weigand.

„Istoria universală” pentru școlile secundare de *Vasilie Goldiș*, profesor. Volumul III. *Evul nou*. Editura librăriei Nicolae I. Ciurcu, Brașov. 1897.

„Gramatica Română” pentru învățământul secundar de *Ioan Petran*, profesor. Partea I. Sintaxa. Arad. Editura autorului. Se poate căpăta și la administrația „Tribuna Poporului.”

BCU Cluj / Central University Library

Se primesc comande pentru următoarele lucrări:

Circulare și prețuri-curente

NOTE

OPARI ȘI BROȘURI

Strada Anlich Nr. 1.

Tipografia „Tribuna Poporului” A. P. Barcianu Arad

Strada Anlich Nr. 1.

Diferite tipărituri pentru bănci

PLICURI

Invitări, cărți de vizită, anunțuri funebre

Prețuri foarte moderate.

Ori-ce comande se efectuează prompt.